Seat No. : ______________

N41-108

December-2014

B.A., Sem.-VI

CC-313 : Gujarati

(સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. લક્ષણા શક્તિ કઈ રીતે પ્રયોજાય છે તે સ્પષ્ટ કરી લક્ષણાના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. **14**

   અથવા

   ટૂંકનોંધ લખો :

   (1) શબ્દની ત્રિવિધ શક્તિ

   (2) પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલના સંદર્ભે અનુકરણ સિદ્ધાંત

2. નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** વિશે નોંધ લખો. **14**

   (1) કાવ્યમાં છંદ-ગેયતા-લય

   (2) કલ્પન

   (3) પ્રતીક

   (4) પુરાકલ્પન

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** સાહિત્ય સ્વરૂપ તેનાં લક્ષણો સાથે સમજાવો. **14**

   (1) નવલકથા

   (2) ટૂંકીવાર્તા

   (3) સૉનેટ

4. વિવેચનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી, સાહિત્યમાં વિવેચનના વિવિધ પ્રકારો અને પદ્ધતિઓ વર્ણવો. **14**

   અથવા

   ટૂંકનોંધ લખો :

   (1) અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન

   (2) કારયિત્રી પ્રતિભા અને ભાવયિત્રી પ્રતિભા

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. **14**

(1) શબ્દનો મૂળ અર્થ આપનારી શક્તિ કઈ છે ?

(a) અભિધા (b) લક્ષણા

(c) તાત્પર્ય (d) વ્યંજના

(2) પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલ કયા દેશમાં થઈ ગયેલા તત્ત્વચિંતકો છે ?

(a) અમેરિકા (b) જર્મની

(c) ગ્રીસ (d) ભારત

(3) પ્લેટોએ કલા ઉપર કેવો આરોપ મૂક્યો હતો ?

(a) કલ્પનાનું અનુકરણ (b) અનુકરણનું અનુકરણ

(c) કુદરતનું અનુકરણ (d) સમાજનું અનુકરણ

(4) અંગ્રેજી Image શબ્દના પર્યાયરૂપે ગુજરાતીમાં કયો શબ્દ પ્રચલિત છે ?

(a) પ્રતીક (b) પુરાકલ્પન

(c) ભાવ પ્રતીક (d) કલ્પન

(5) 'લંકામાં રામ પધારે એ પહેલાં આપણે રાવણ-રાવણ રમી ચૂક્યા હોઈશું' – આ પંક્તિમાં શાનો પ્રયોગ થયો ગણાય ?

(a) પ્રતીક (b) પુરાકલ્પન

(c) છંદ (d) અલંકાર

(6) 'પ્રતીક' માટે અંગ્રેજીમાં કયો શબ્દ પ્રયોજાય છે ?

(a) Image (b) Classical

(c) Meter (d) Symbol

(7) સાહિત્યના મુખ્ય બે વિભાગો કયા છે ?

(a) નવલકથા અને નાટક (b) ગદ્ય અને પદ્ય

(c) છંદ અને અલંકાર (d) કવિતા અને ટૂંકીવાર્તા

(8) સાહિત્યના કયા સ્વરૂપમાં બધી કલાઓનું મિશ્રણ થયેલું હોય છે ?

(a) કવિતા (b) નવલકથા

(c) નાટક (d) ખંડકાવ્ય

(9) સૉનેટ એ મૂળ કયા દેશમાંથી આવેલો કાવ્ય પ્રકાર છે ?

(a) જાપાન (b) ઈટાલી

(c) અરબસ્તાન (d) ગ્રીસ

(10) 'રદીફ', 'કાફિયા', 'મત્લા' વગેરે કયા સ્વરૂપ માટે વપરાતા શબ્દો છે ?

(a) ગઝલ (b) સૉનેટ

(c) ખંડકાવ્ય (d) આખ્યાન

(11) 'પ્રત્યાયન નહીં તો સાહિત્ય નહીં' એ કોનું વિધાન છે ?

(a) ઉમાશંકર જોશી (b) વર્ડ્ઝવર્થ

(c) એબસ્ક્રીમ્બી (d) એલિયટ

(12) 'વિવેચક' માટેના અંગ્રેજી શબ્દ 'Critic' ના મૂળમાં રહેલ શબ્દનો શો અર્થ થાય છે ?

(a) વકીલ (b) ન્યાયાધીશ

(c) લેખક (d) ચિત્રકાર

(13) 'કારયિત્રી' પ્રતિભા એટલે કેવી પ્રતિભા ?

(a) સર્જન કરવાની (b) ભાવન કરવાની

(c) વિવેચન કરવાની (d) વ્યાખ્યાન કરવાની

(14) વર્ષોથી ચાલી આવતી સર્વસ્વીકૃત પ્રથાઓનું અનુકરણ શેમાં હોય છે ?

(a) પ્રયોગમાં (b) આધુનિકતામાં

(c) રંગદર્શિતામાં (d) પરંપરામાં